

Gmejnska nowina Ralbicy - Róžant

33. lětnik / 13. wudaće
**Hamtske topjeno
smažnik 2022
01.06.2022**

www.ralbitz-rosenthal.de
gemeinde@ralbitz-rosenthal.de

Foto: Hubertus Ryčer

Zo bychu šulske džěci busowe zastanišćo wěsćišo docpěli, staj gmejnskej džětačerjej Pětr Kokla a Joachim Měrcink džěl chódnika w Konjecach twariłoj.

Wobzamknjenje gmejskeje rady Ralbicy-Róžant

Na posedženju gmejskeje rady dnja 19.05.2022 je so scěhowace wobzamknjenje zdželiło:

Informacija wo njezjawnym wukazowym wobzamknjenju wot 28.04.2022 k wólbam předsydy zarjadniskeho zwjazka „Při Klóšterskej wodže“

Dohlad do protokola resp. wobzamknjenow zjawneho posedženja w cyłym wobjimje je w času rěčnych hodžin gmejskeho zarjada móžny.

Hubertus Ryčer, wjesnjanosta

Wobzamknjenja techniskeho wuběrka gmejny Ralbicy-Róžant

Na posedženju techniskeho wuběrka dnja 19.05.2022 su so scěhowace wobzamknjenja schwalili:

1. Stejnišćo k próstwje wo nowotwar kólnje na ležownosći 28/9 w Konjecach
2. Stejnišćo k próstwje wo twar gratownje na ležownosći 81/14 w Ralbicach – wotpokazanje wobzamknjenja; dodawki trěbne
3. Stejnišćo k próstwje wo přetwar bydlenkeho doma na ležownosći 24 w Smjerdžacej

Přichodne posedženje gmejskeje rady gmejny Ralbicy-Róžant wotměje so štwórtk, dnja 23.06.2022 we 18.00 hodž. w sportowym domje w Ralbicach. Dnjowy porjad so přez městne wuwěški wozjewi.

Přichodna zhromadźizna techniskeho wuběrka wotměje so po potrebjce wutoru, dnja 28.06.2022 we 18.00 hodž. na gmejnskim zarjedže w Róžeńce. Dnjowy porjad so přez městne wuwěški wozjewi.

Rěčne hodžiny gmejskeho zarjada w Róžeńce: wutoru a štwórtk: 14.00–18.00 hodž. Rěčne hodžiny wjesnjanosty: štwórtk: 15.00–18.00 hodž. po dorěčenju Serbske wudaće gmejskeje nowiny so wot Sakskeho statneho ministerstwa nutřkowneho spěchuje. Naprawy so z dawkowych srědkow na zakładže hospodarskeho plana, wobzamknjeneho wot zapósłancow Sakskeho krajneho sejma sobu financuja.	<u>Nuzowe čisła</u> <table border="1"> <tr><td>milina</td><td>ENSO Netz GmbH 0351/50178881</td></tr> <tr><td>woda</td><td>Ewag Kamenz 03578/377377</td></tr> <tr><td>płun</td><td>EVSE Wittichenau 035725/7410</td></tr> <tr><td>wopłóčki</td><td>AZV Am Klosterwasser 035796/96026</td></tr> <tr><td>policija</td><td>110</td></tr> <tr><td>nuzowy lékař / wohnjowa wobora</td><td>112</td></tr> <tr><td>wohnjowa wobora Ralbicy</td><td>035796/850086</td></tr> </table>	milina	ENSO Netz GmbH 0351/50178881	woda	Ewag Kamenz 03578/377377	płun	EVSE Wittichenau 035725/7410	wopłóčki	AZV Am Klosterwasser 035796/96026	policija	110	nuzowy lékař / wohnjowa wobora	112	wohnjowa wobora Ralbicy	035796/850086
milina	ENSO Netz GmbH 0351/50178881														
woda	Ewag Kamenz 03578/377377														
płun	EVSE Wittichenau 035725/7410														
wopłóčki	AZV Am Klosterwasser 035796/96026														
policija	110														
nuzowy lékař / wohnjowa wobora	112														
wohnjowa wobora Ralbicy	035796/850086														
IMPRESUM – Gmejska nowina gmejny Ralbicy-Róžant zamołwity: wjesnjanosta Hubertus Ryčer Gmejski zarjad Při Marijinej studničce 8 01920 Róžant Tel.: 035796/96832 Faks: 035796/96833 Mejlka: gemeinde@ralbitz-rosenthal.de Internet: www.ralbitz-rosenthal.de Towarstwa su za wobsah svojich stronow same zamołwite.	Redakciski kónc za wudaće pražnika 2022: 17.06.2022 Prošu zapodajće wšitke přinoški za nowinu z mejlku na: gmejska.nowina@gmx.de Online-wudaće gmejskeje nowiny pod: www.ralbitz-rosenthal.de														

**Gratulujemy všitkim rentnarkam a
rentnarjam našeje gmejny k narodninam a
přejemy krutu strowotu a Bože žohnowanje!**

8. junija	Hana Budarjowa	Ralbicy	70. narodniny
21. junija	Jan Wjenk	Smjerdžaca	75. narodniny
25. junija	Hilža Völkelowa	Różant	85. narodniny

**Tež všitkim njemjenowanym narodninarjam přejemy
wjele zboža, strowotu a wosobinske derjeměće.**

Zjawne wozjewjenje k wólbam wjesnjanosty a krajneho rady dnja 12.06.2022

W dobje mjez 01.06.2022 a 13.06.2022 podawa so na všitkich informaciskich taflach zjawnje spočatk a kónc wólbneho časa, wólbne wobwody a wólbne rumnosće, wólbne lisćiki, čas a městnosć zeńdženja předstejićerstwa listowych wólbow kaž tež wašnje wotedaća hłosa.

Nadrobne informacije wučitaće ze zjawneho wozjewjenja.

Měrko Domaška, předsyda zarjadniskeho zwjazka

Posedženje gmejskeho wólbneho předstejićerstwa

K zwěsćenju wólbneho wuslědka wólbow wjesnjanosty dnja 12.06.2022 gmejny Ralbicy-Różant wotměje so pónđzelu, dnja 13.06.2022, w 14.00 hodž., w sydarni zarjadniskeho zwjazka „Při Klóšterskej wodže“, Póstowa 8, 01920 Pančicy-Kukow zjawne posedženje gmejskeho wólbneho předstejićerstwa.

Měrko Domaška, předsyda zarjadniskeho zwjazka

Zjawne wozjewjenje k wólbam

Gmejna Ralbicy-Różant skedźbnja z tym na to, zo so wuslědk wólbow wjesnjanosty w Ralbicach-Róžeńće wot 15.06.2022 jako wuwěšk na informaciskich taflach wšěch wjesnych džělow gmejny wozjewi.

Měrko Domaška, předsyda gmejskeho wólbneho předstejićerstwa

**Připowědženje zjawneho wupołożenja wozjewjenja
wobzamknjenja gmejskeje rady gmejny Ralbicy-Róžant k wudospołnjacym
wustawkam „Konjegy – zapadny džěl“ po § 34 wotr. 4 čo. 3 BauGB**

Na wšitkich informaciskich taflach jednotliwych wsow gmejny Ralbicy-Róžant so w dobje mjez 01.06.2022 a 13.06.2022 wobzamknjenje čo. 15-04/2022 gmejskeje rady gmejny Ralbicy-Róžant k wudospołnjacym wustawkam „Konjegy – zapadny džěl“ po § 34 wotr. 4 čo. 3 BauGB zjawnje wozjewi.

Hubertus Ryčer, wjesnjanosta

**Wozjewjenje personalnych a wěcných kóštow w dnjowych přebywanišćach
po SächsKitaG § 14 wotr. 2 za 2021**

Po sakskim zakoniku za dnjowe přebywanišća (SächsKitaG) § 14 wotr. 2 ma kóžda gmejna lětnje k 30. juniju naslědneho lěta přerězne personalne a wěcne kóšty, kotrež su za porjadne wobhospodarjenje dnjoweho přebywanišća trěbne, wob městno a po wašnju zarjadnišća z wobkedźbowanjom časa dohladowanja, jeho zestawje a kryća wudawkow zwěsćić a wozjewić.

Wozjewjenja so na informaciskich taflach za přislušnu gmejnu Ralbicy-Róžant wot 15.06. do 24.06.2022 zjawnje wupowěsnu.

Počezjenja při syćenju trawy lětsa

Při hladanju parkow, sportnišća a zelenišćow gmejny Ralbicy-Róžant mamy lětsa ćeže při syćenju. To zaleži na falowacych narunanskich džělach za naš wulki traktor za syćenje a na falowacych komponentach k přitwarjenju techniki za syćenje za naš nowy Fendt. Tohodla so syćenje w gmejnje lětsa dlíji.

Ponowjenje chódnikow

Gmejnsky džělaćerjo knjez Kokla, knjez Měrcink a knjeni Hübenthalowa su w aprylu w Konjecach nowy wotrězk chódnika twarili. Přez njón je busowe zastanišćo za šulske džěci lěpje docpějomne. W přichodže maja so wšelake chódniki w jednotliwych wsach ponowić. Za chódnik na Sernjanskej dróze w Róžeńće so tuchwilu hišće na planowanju džěla, dokelž dyrba so w tutym wobłuku tež zastaranske wody SachsenEnergie a zastaranje z hašenskeje wodu sobu zapołožiť.

Česćeni wobydlerjo a česćene wobydlerki,

jeli zwěsćiće we Wašich wsach někajke njedostatki, zdžělće to prošu z pomocu wotrězka deleka gmejnskemu zarjadej. Wězo móžeće so tež z mejlku na mejlowu adresu gemeinde@ralbitz-rosenthal.de přizjewić.

Wutrobny džak za Waše pokiwy!

Waš wjesnjanosta Hubertus Ryćer

Skedźbnjenje na njedostatk

W:

jewi so scěhowacy njedostatk:

datum:

mjeno, městno (ewtl. tel. č. při prašenjach):

Auf gutem Grund.

Bericht der Initiative für ein Deutsches Zentrum für Astrophysik (DZA) über die Bohrungen in der Gemeinde Rabitz-Rosenthal und erste Ergebnisse

Seit dem 28. Februar 2022 finden Bohrungen in der Gemarkung Cunnewitz statt. Vielleicht haben Sie sich auch schon gefragt, was dort geschieht und wozu das Ganze dient.

Die Bohrungen in Rabitz-Rosenthal sind Teil unseres Antrages für ein Deutsches Zentrum für Astrophysik – Forschung. Technologie. Digitalisierung. (DZA) im Rahmen des Wettbewerbs des BMBF und des Freistaats Sachsen zum Aufbau eines Großforschungszentrums in der Region. Es ist eine Initiative von Wissenschaftlern aus ganz Deutschland angeführt von Prof. Günther Hasinger, Forschungsdirektor der europäischen Weltraumorganisation ESA. Wir wollen ein Forschungszentrum mit internationaler Strahlkraft gründen, das die Boten unseres Universums untersucht, ressourcensparende Digitalisierung vorantreibt, neue Technologien entwickelt und Perspektiven schafft – hier in der Lausitz.

Der Schatz der Lausitz

Moderne Astrophysik ist eine Hightech-Wissenschaft. Heutige Teleskope sind riesige Anlagen, die auf der ganzen Welt verteilt sind; und sie messen auch unterirdisch, zum Beispiel tief im Eis der Antarktis. Dafür sind die empfindlichsten und genauesten Messtechniken notwendig und vor allem: Ruhe. Denn durch unseren Erdboden laufen permanent seismische Wellen. Für unsere Forschung sind das erhebliche Störfaktoren. Auch zur Entwicklung von neuen Messgeräten sind besonders ruhige geologische Bedingungen notwendig.

Hier in der Lausitz gibt es seismische Bedingungen wie sonst kaum in Europa. Um das nachzuweisen, haben wir die Mittel, die alle Projekte für die Antragsphase erhalten haben, in die Probebohrungen hier in Rabitz-Rosenthal investiert. Das Zwischenergebnis: Bereits bei etwas über 50 Metern Tiefe waren wir mitten im Granitgestein. Nun sind wir bei 250 Tiefe angekommen. In den kommenden Wochen folgen nun weitere geologische Untersuchungen. Aber schon jetzt ist klar: Die Lausitz steht tatsächlich auf gutem und ruhigem Grund.

Bohrkerne der Bohrung aus der Tiefe von 194–198 Metern (DESY, Katharina Henjes-Kunst)

Welche Standorte sind für das DZA geplant?

Für das Wissenschaftliche Zentrum des DZA und das Technologiezentrum ist Görlitz als Standort vorgesehen. Der zweite Standort soll im Granit der Lausitz sein. Dort soll ein **Untergrundforschungslabor**, das Low Seismic Lab, entstehen. Der genaue Ort dafür ist noch nicht entschieden. Das Labor soll in einem Bereich zwischen Hoyerswerda, Bautzen und Kamenz entstehen, in mindestens 200 Metern Tiefe. Es wird umgeben sein von einem kilometergroßen unterirdischen Käfig, in dem im Abstand von mehreren hundert Metern Seismometer in den Granit eingebracht sind. Über unseren Antrag hinaus schlagen wir die Lausitz als Standort des Einstein-Teleskops vor. Das ist ein bereits geplantes europäisches Großprojekt. Wir halten die seismologischen Bedingungen hier für deutlich besser als bei anderen vorgeschlagenen Orten in den Niederlanden oder Italien und setzen uns dafür ein, dass es hier gebaut wird.

Auch weitere Gründe sprechen aus unserer Sicht für die Region; die Lage im Zentrum Europas und schon bestehende Anknüpfungspunkte in der Technologieentwicklung und der Datenverarbeitung der TU Dresden, mit einem der größten Physikbereiche Deutschlands, bis zum Silicon Saxony mit zahlreichen Firmen. Und nicht zuletzt haben wir, auch hier in der Gemeinde, Menschen kennengelernt, die in ihrer Heimat verwurzelt sind und gleichzeitig große Offenheit und Neugier mitbringen. Das alles macht die Lausitz für uns zu einem idealen Standort für das DZA.

Bürgermeister Hubertus Rietscher mit Prof. Dr. Günther Hasinger bei der Eröffnung der Bohrung (DESY, Paul Glaser)

Aber was bringt das DZA für die Region?

Wir wollen also in die Tiefen des Weltalls schauen und damit gleichzeitig neue Perspektiven in der Region eröffnen. Das klingt vielleicht erst mal nach einem wagemutigen und wenig greifbaren Vorhaben. Doch keine andere Wissenschaft hat das Leben der Menschen jemals stärker verändert als die Astronomie. Ohne sie gäbe es keine Cerankochfelder, keine Flachbildschirme, keine Gleitsichtbrillen und auch kein WLAN. Astronomie und Astrophysik waren schon immer Treiber für Innovationen. Für unsere Forschung sind heute die empfindlichsten und genauesten Messtechniken notwendig und wir müssen mit den vielen Daten, die wir empfangen und die ein Vielfaches des heutigen Internets ausmachen, umgehen. Das sind große Herausforderungen in Datenverarbeitung, Computing und Technologieentwicklung.

Und damit wir forschen und neue Technologien entwickeln können, brauchen wir Menschen, die unsere Experimente bauen, ihren Betrieb verwalten, beim Transfer helfen. Auch an den bestehenden Forschungszentren arbeiten überwiegend Menschen aus dem nicht-wissenschaftlichen Bereich. Unser Portfolio ist vielfältig, wir bieten Jobs im wissenschaftlichen, aber noch deutlich mehr im nichtwissenschaftlichen Bereich. Dieser macht 65 % unserer Stellen aus, von Technik, Konstruktion, Materialverarbeitung, Elektronik, Vermessung, Maschinenbau bis zu Buchhaltung, Einkauf und Sekretariat.

Durch unsere Beteiligung an weltweiten großen Observatorien eröffnen wir zudem der heimischen Industrie die Möglichkeit, sich an Ausschreibungen zu beteiligen, wir unterstützen Start-ups und statten Firmen aus. Wir verändern das Umfeld, schaffen Perspektiven, die Abwanderung verhindern, und vor allem jungen Menschen ganz neue Perspektiven in der Region eröffnen. Rund 100 Ausbildungsplätze sind am DZA vorgesehen und wir setzen auf Bildung von der Kita an. Wir wollen junge Menschen für Wissenschaft und Technik begeistern. Wie an den Instituten der Antragsteller auch, planen wir für das DZA ein Schülerlabor und Fortbildungen für Lehrerinnen und Lehrer. Wir haben bereits Schulen der Region besucht, unser Projekt vorgestellt und Schulklassen zu uns an die Bohrstraße eingeladen.

Prof. Dr. Christian Stegmann beim Besuch der Sorbischen Oberschule Ralbitz (DESY, Paul Glaser)

Das DZA wäre ein nationales Forschungszentrum mit internationaler Strahlkraft mit vielen Impulsen für die Region. Wir haben in den vergangenen Monaten ein großes Netzwerk an Unterstützern vor Ort aufgebaut. Wir sind sehr froh darüber und wissen aus Erfahrung, wie wichtig das auch später für den Erfolg unserer Arbeit ist. In diesem Zusammenhang ein großes Dankeschön an Bürgermeister Hubertus Rietscher und viele andere in der Gemeinde, die uns bei den Bohrarbeiten unterstützt und so manchen Stein aus dem Weg geräumt haben. Vor allem aber motiviert uns das Interesse der Bevölkerung an unserem Projekt. Wir hoffen auf den Erfolg unserer Initiative und wollen, dass die Menschen in der Lausitz stolz sein können und anderen Menschen erzählen, dass in ihrer Heimat Astrophysik von Weltrang betrieben wird. So wie Menschen aus Genf sicher auch stolz sind auf das CERN oder die Hamburger auf ihr DESY. Und wir sind sicher: Unser Projekt steht auf gutem Grund – wissenschaftlich, wirtschaftlich und ganz konkret.

Gute Gründe für die Lausitz (DESY, Paul Glaser)

Katharina Henjes-Kunst

DZA Projektleiterin und Prof. Dr. Christian Stegmann, Mit Antragsteller der Initiative

pěstowarnja „dr. Jurij Mlynk“ w Ralbicach

Skónčnje zaso swjećić - mejemjetanje w pěstowarni

Kak wulke běše wjeselo, jako džěci Ralbičan pěstowarnje zhonichu, zo móže so lětsa po dwulětnej přestawce zaso meja mjetać. Tak scěhowachu pjatk, 13. meje 2022, wot 14.30 hodź., starši, bratřa a sotry kaž tež džědojo a wowki přeprošenju na mejemjetanje do Ralbičanskeje pěstowarnje. A džěci? Cyle napjeći stejachu při durjach a woknach a wjeselachu so nad kóždym znaty wobličom wopytowarjow. Přiwuzni móžachu sebi šalku kofeja a tykanc popřeć, kotraž běchu starši luboznje napjekli. W 15.30 hodź. započa so program, kotryž wjednica Jadwiga Nukowa wotewri. Wona wjedžeše přez program a dżakowaše so čłonom staršiskeje přirady kaž tež šulerjam 10. lětnika za dobrowólnu podpěru nalětnjeho swjedženja. Po tym běchu džěci na rjedže. Kóžda skupina w starobje wot 3 do 5 lět bě spěwy, reju a basnje nazwučowała. Mjeztym předstajišťaj kubtarka Liliana Rachelic a kubtar Bosćij Woko skrótka projekt „Naslědneje pěstowarnje“, za kotryž je pěstowarnja tež hižo certifikat dóstała.

A skónčnje běše předšulska skupina na rjedže. Dołho běchu hižo čakali. Z kubtarkomaj ćetu Feli a knj. Handrikowej mějachu 22 džěci wobšěrny program spřihotowany. Mnohe spěwy a reje dokoławokoło meje pokazachu holcy w narodnej drasće a hólcy w čornych cholowach, bětaj košli a sekli. Jako meja padny, čakachu holcy napjeće. Na komando smalachu hólcy wo wjeršk meje. Dobył je Claudius Pilc z Ralbic, kotryž wuzwoli sej Helenu Gedigkec ze Smjerdžaceje za mejsku kralownu. Wšitcy čehnjechu zhromadnje za mejskim porom spěwajo po nawsy. Hdyž so nawróčichu, čakachu hižo placowe muže a někotre druhe rjane poskitki na džěci, přewodžene wot staršich a šulerjow 10. lětnika.

Na kóncu so wšitcy hišće gratu přimachu a zahrodu zrumowachu. Ze wšitkich stron bě wustyšeć, zo bě mejemjetanje w pěstowarni zaso jara poradženy, wjesoły, zhromadny swjedžeń. Wutrobny džak słuša na tutym městnje Marijej Žurej, kotryž je stan darmotnje k dispoziciji stajiť, a Wowčerkec korčmje ze Šunowa za přewostajenje kofejowych mašinow. Tež staršim słuša džak za wulkotnu podpěru.

Maria Wenke-Rietschel,
čłonka staršiskeje přirady

ŠULSKE NOWINY

Serbska wyša šula Ralbicy
UNESCO projektna šula
Šula z ideju 2007
www.serbska-sula-ralbicy.de

Smažnik 2022
27. lětnik, 265. wudaće

Dožiwjenje sudniskeho jednanja, zaběranje z medijemi a zeznawanje Lipska. To wšitko wotmě so w minjenych tydženjach. Nimo toho přemyslujemy wo přirodže a předstajimy našeho wosobinskeho přehračka.

Štó, što, hdže? Tu čitajće dale, jeli sće wćipni!

Nowy layout z Wašej pomocu!

Kaž sće zawěsće hižo widźeli, ma naša šulska nowina nowy layout. Smy so za to rozsudžili, dokelž chcemy rady něšto noweho wuspytać. Tak smy w kruhu našeje AG-je šěsć móžnych faworitow wudźěłali. Tute poskitki přepodachmy wučerkam a wučerjam našeje šule, kotřiž naprašowachu so we wšitkich rjadownjach k tomu. Kóžda šulerka a kóždy šuler měješe móžnosć za jedyn ze šěsć poskitkow wothłosować. Na kóncu zličichmy hłosy. Nětko wjeselimy so jara, zo směmy přeni króć nowy layout, z Wašej pomocu wupytany, wužiwać. Wutrobny džak za Waše sobudźěło!

Ekskursija wosmeho lětnika do sudnistwa

Pjatk, 18. měrca 2022 přewjedzechmy ekskursiju do krajneho sudnistwa do Budyšina. Tam wočakowaše nas knjez Lucas. Wón bě sudnik tutoho jednanja. Po tym zo běchu skóržbnik, jeho prawiznik, wobskorženy kaž tež jeho zakitowar do žurle zastupili, započa sudniske jednanje. Na započatku rozjasni sudnik, što bě so stało a kak je k tomu dóšlo. Po tym stajachu so wobskorženemu a skóržbnikej mnoho prašenjow. Rozmołwa bu na zwukopask nahrata, zo by so pozdžišo za dokładne protokolowanje wužiwać hodźata. Jako zakónči sudnik móžnosć k stajenju prašenjow, přińdže dale k wuprašowanju swědkow. Sudnik skedźbni jich na to, zo

su winowaci wěrnosć prajić a powučić jich wo scěhach wopačnosćow. Jako běchu wšitcy swědkojo wuprajili, předstaji so plaidoyer woběju stronow. Nětko so rozžohnowaštej a sudniske jednanje so z tym zakónči. Mějachmy naposledk tež hišće móžnosć, so z knjezom Lucasom wuměnić.

Wutrobny džak knjezej Zahrodnikej a knjezej Kliemankej za zmóžnjenje zajimaweje ekskursije.

- tekst: Josefin Róblec, wobraz: Křesćan Zahrodnik -

Projekt „Faktenchecker“

9. lětnik Serbskeje wyšejše šule Ralbicy je so kónc jutrownika w projekće z temu „Faktenchecker“ zaběrał. Dwaj dnjej rozstajachu so šulerki a šulerjo z medijowym pedagogu Michałom Cyžom z prašenjemi medijoweho prawa, z wopačnymi powěšćemi (Fake News), z wobdźělanymi a manipulowanymi wobrazami kaž tež deepfake-widejemi. Při tym diskutowachu tež načasne prašenja kołowokoło powěšćow, interneta a socialnych medijow.

- tekst a foto: Jan Rjeda -

Wotchadna jězba do Lipska

W różowniku podachmy so na pječ dnjow trajacu wotchadnu jězbu do Lipska. Dohromady 18 šulerkow a šulerjow, rjadowniski wučer knjez Wornar a wučernej knjez Paška a knjeni Wróblowa přebywachmy při idyliskim Markkleebergskim jězorje. Při najrjeńšim wjedrje startowachmy pónđzelu, 2. meje 2022 z áahom wot Kamjenca, přez

Drježdźany a Lipsk do Markkleeberga. Słónčne wjedro a so zybolacy jězor wabještej nas. Črjóda šulerjow je so samo do zymnych žołmow zwěriła, tamni hrajachu wolejbul. Wječor dachmy při grilowanju wuklinčec. Wutoru běžachmy po centrumje Lipska a předstajichmy sej mjez sobu atrakcije města. Po swobodnym času bě kotojězba z busom po Lipsku njane wudospołnjenje začišćow wikowanskeje

metropole. Srjedu přizamkny so hišće padlowanje po Lipšćanskim kanalu, hdžež dachmy sej woměrje niwowu přirodu a industrielnu architekturu lubić. Cyle hinaši program mějachmy potom popołdnju při lasertagu. Běše chětro wužadace, dokelž mějachmy wosomlětnych přećiwnikow, kotrež mějachu energiju kaž kohlicy. Na štwórtku smy so w jumhouse abo escape roomje wucychnowali. Přiwšěm pak dźiwachmy na kulturne wudospołnjenje a wobhladachmy sej přemóžacy pomnik bitwy ludow. Posledni dzeń dachmy w forumje za časowe stawizny wuklinčec. Mučni a z mnoho začišćemi nawrócichmy so pjatk popołdnju

zaso do Łužicy. A Lipsk, budź sebi wěsty, přijědzemy zaso.

- tekst a wobrazaj: Franciska Wróblowa -

Šće so džensa hižo smjeli?

- wučer: „Praj twojemu dźědej, zo dyrbi jutře ke mni do šule přińć.“
- šuler: „Mój dźěd, nic mój nan?“
- wučer: „Ně, chcu twojemu dźědej pokazać, kelko zmylkow je jeho syn při domjacych nadawkach činiť.“

(<https://pixabay.com/de/vectors/man-kind-und-erwachsener-857943/>; <https://pixabay.com/de/vectors/fr%c3%b6hliche-gesichter-emojicons-smiley-5049095/>)

Wot knježićela k přehračkej - směny předstajić: pólny zajac

mjeno: pólny zajac

wulkosć: něhdže 40-70cm

wahu: 2-6kg

staroba: hač do 12 lět

cyroba: trawa, łopjena, zela, korjenje

žiwjenski rum: wotewrjene abo połwotewrjene krajiny

přirodny njeprěćel: liška, rubježne ptaki, rapak, wróna

Pólny zajac bě něhdy knježićel nad kulturnej krajinu. Wón profitowaše dołho wot małoburskich wjesnych strukturow a wobhospodarjenja polow, łukow a pastwow. Tu namaka dosć schowa a nadeńdže wulke mnóstwo rostlinow, kotrež dodawachu wšitke k žiwjenju trěbne wutki. Wuměnjjenja pak su so w poslednich 150 lětach drastisce změnili. Přez stajnje intensiwniše ratarstwo njedawa wjace telko łukow abo druhich strukturow žiwjenskeho ruma. Wuběr na rostlinach so jasnje zniži. Před přirodnymi njeprěćelemi namaka pólny zajac přeco mjenje škitu. Tohodla tež ličba domoródných zajacow sylnje wotběra. Aktualnje steji naš mały přehračk na čerwjenej lisćinje cacakow a zarjaduje so do kategorije „wohroženy“.

- tekst: Louisa Domanic a Luis Suchy z „Bedrohte Feldhasen - NABU“

(tekst z: <https://www.nabu.de/tiere-und-pflanzen/saeugetiere/sonstige-saeugetiere/16729.html>;
wobraz:<https://pixabay.com/de/photos/hase-feldhase-s%c3%a4ugetier-tier-feld-3595703/>)

INFORMACIJE - TERMINY - WŠELČIZNY !

01. smažnika	pisomne pruwowanja w biologiji
02. smažnika	pisomne pruwowanja w fyzice a chemiji
wot 03. do 17. smažnika	konsultacije za 10. lětnik
wot 08. do 09. smažnika	ertny dźěl pruwowanja w jendželšćinje
13. smažnika	sportowy swjedzeń
14. smažnika	ekskursija 6. lětnika k pčotarjej
wot 20.06. do 07.07.	ertne pruwowanja
25. smažnika	socialny dzeń 8. lětnika w Smječkecach

za
mudre
hłójčki ...

4				2				9
	3		6	9	5		4	
		2	8		7	5		
	7	8				6	5	
5	2						9	8
	4	9				3	2	
		5	3		9	4		
	6		2	8	1		3	
9				5				1

(ze: Sudoku Welt, str. 80)

(<https://pixabay.com/de/photos/maik%c3%a4fer-insekt-nahaufnahme-4166923/>)

Mietwagen- & Kleintransporte

Bus hač do 8 wosobow

Chorobne a kurowe jězby za wšitke kasy

Jězby k ambulatnym operacijam

Kurěrowe jězby a transfer k lětanišču

Postužby jako domownik

Hladanje zelenišćow

Mjeńše reparatury wšěch družin

Zymska služba

Frank Noack

Am Auenwald 4
01920 Ralbitz-Rosenthal
OT Laske

K našemu 5-lětnemu firmowemu jubilejej přeprašujemy wutrobnje wšěch našich sobudźěłaćerjow, kupcow, swójby, přećelow a wobydlerjow Łazka.

Hladanska a domjacoštna postužba, nakupowanski serwis

Rjedźenske dźěła a zastaranje kwětkow

Zhromadne nakupy

Jězby k lékařam a dalše terminy

Přewod při zarjadowanjach, přechodžowanju a wulětach

Smy za Was tu, hdyž pomoc a podpěru trjebaće!

Indiwiduelne a fleksibelne zastaranje we Wašej zwučenej wokolinje, k wołoženju hladacych přiwuznych.

**Wotličujomne pola wšěch hladanskich kasow
přez měsacny podžěl 125 EUR!**

Za Was docpějomy pod

0151-56983504 abo pod
mietwagen-noack@gmx.de

Hdy? 11.06.2022 wot 17.00 hodž.

Hdže? Při Kulturnym domje we Łazku

Wo čelne derjeměće so postaramy!

Wjeselimy so na Was!